

Aan de informateur
Mevrouw Edith Schippers
p/a Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Utrecht, 20 april 2017

Zeer geachte mevrouw Schippers,

Graag willen het Samenwerkingsverband Marokkaanse Nederlanders (SMN) en het Inspraakorgaan Turken (IOT) u een aantal raadgevingen voorleggen op het gebied van het integratiebeleid die u bij uw werkzaamheden als informateur wellicht ten dienste kunnen zijn.

In het rapport *Kwesties voor het kiezen*, dat het Sociaal en Cultureel Planbureau aan de vooravond van de Tweede Kamerverkiezingen uitbracht, noemt het SCP als een van de opgaven voor de komende kabinetsperiode het gegeven dat de arbeidsmarkt- en inkomenspositie van migranten niet verbeterde zoals op basis van het gestegen opleidingsniveau kan worden verwacht.¹ Ook in andere rapporten benadrukt het Sociaal en Cultureel Planbureau dat het de komende regeerperiode daarover moet gaan.² Achterstanden nemen af, maar de achterstelling blijft gelijk en neemt daardoor verhoudingsgewijs aan betekenis toe. Niet de eerste generatie migranten, maar de tweede generatie die hier is geboren is het meest negatief over Nederland. De maatschappelijke spanningen die daarvan het gevolg zijn vormen een gevaar voor de sociale cohesie van ons land. Het antwoord daarop is een veel krachtiger en overtuigender bestrijding van discriminatie, in het bijzonder op de arbeidsmarkt.

Het idee te worden buitengesloten leidt naar wij vrezen voor polarisatie en sociale spanningen. Een krachtig beleid en investeringen in de sociale cohesie zijn ons inziens van cruciaal belang. Van onze kant willen we ons committeren aan en inzetten voor het versterken van de maatschappelijke binding.

Integratiebeleid

Om het integratieproces soepel te doen verlopen is een stimulerend, ondersteunend en faciliterend integratiebeleid op het gebied van toerusting van etnische minderheden, toegankelijkheid van instellingen en voorzieningen en toenadering tussen verschillende bevolkingsgroepen nodig. Voor een krachtig integratiebeleid lijkt ons de benoeming van een minister voor het integratiebeleid op het ministerie van BZK een goed idee.

De bijzondere taak van deze minister zou moeten zijn erop toe te zien dat beleid alle burgers bereikt en dat in het uiterste geval specifiek beleid wordt ingezet als bepaalde groepen niet evenredig profiteren van algemeen beleid.

Wij pleiten voor een overlegstructuur conform de aanbeveling van het evaluatierapport van Van de Bunt.³ Daarbij gaat het niet om herleving van het vroegere LOM, wel om het behoud van de

¹ *Kwesties voor het kiezen Analyses van enkele maatschappelijke thema's voor de Tweede Kamerverkiezingen 2017*, Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag februari 2017, 20.

² 'Meer hulpbronnen leiden dus niet automatisch tot minder integratieproblemen. Voor het integratiebeleid ligt hier een belangrijke opgave. Daarbij is de belangrijkste vraag: Hoe kan het toegenomen *human capital* worden omgezet in een meer 'inclusieve' samenleving, met betere kansen op de arbeidsmarkt en meer migranten(jongeren) die zich verbonden voelen met deze samenleving?' *Integratie in zicht?* SCP 2016, 25.

³ Van de Bunt adviseurs, *Evaluatie Landelijk overleg minderhedenbeleid Onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid van het LOM-beleid*, Amsterdam 21 september 2016.

waardevolle elementen daarvan. Steekwoorden daarbij zijn representativiteit en herkenbaarheid, agendamacht voor alle deelnemers en een niet-vrijblijvend karakter.

Arbeidsmarkt

Gedurende de achter ons liggende economische crisis is toch al lage arbeidsdeelname van Turkse en Marokkaanse Nederlanders dramatisch gedaald. Vooral het herstel van de jeugdwerkloosheid is nog niet in zicht. Bij een teruglopende werkgelegenheid worden leden van minderheidsgroepen het eerst en het vaakst ontslagen. Als de conjunctuur aantrekt worden zij als laatste weer in dienst genomen, meestal als de volgende recessie al in zicht is. Recent onderzoek heeft duidelijk gemaakt dat de oorzaak hiervan voor een belangrijk deel gelegen is in discriminatie.

Repressieve maatregelen helpen daartegen niet, omdat discriminatie vrijwel altijd verhuuld plaatsvindt. Wij pleiten daarom voor een actief gelijke kansenbeleid op de arbeidsmarkt. Ten behoeve van groepen die ten gevolge van discriminatie een hogere werkloosheid kennen zijn aanvullende arbeidsmarktinstrumenten noodzakelijk, omdat bepaalde groepen structureel aan de kant blijven staan. Te denken valt aan de volgende instrumenten:

1. Van overheidswerkgevers en algemeen nut beogende instellingen zoals de politie, het UWV, het onderwijs en zorginstellingen wordt verwacht dat zijn een krachtig diversiteitsbeleid voeren met kwantitatieve doelstellingen en tijdpaden.
2. Werkgevers die gebruik maken van opdrachten, subsidies of vergunningen van de overheid moeten kunnen aantonen in hoeverre zij ernaar streven naar evenredigheid gebruik maken van het aanbod op de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld door het onderschrijven van het Diversiteitshandvest.
3. Het Burgerlijk Wetboek wordt gewijzigd in die zin dat ondernemingen verplicht zijn het diversiteitsbeleid in hun jaarverslag op te nemen.
4. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) wordt gevraagd om, op basis van gegevens die zijn opgenomen in het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) en de Polis -of Verzekerden administratie, per werkgever het aantal werknemers met een migratieachtergrond per onderneming te verstrekken. Ondernemers bij wie werknemers met een migratieachtergrond zijn ondervertegenwoordigd, krijgen ondersteuning van de Arbeidsinspectie voor een planmatige beleidstreven naar grotere diversiteit.⁴

Onderwijs

Leerlingen uit onze groepen presteren gemiddeld niet beter dan op grond van hun sociaaleconomisch milieu zou mogen verwacht; een dubbeltje uit onze gemeenschappen wordt nooit een kwartje. Nederland verspilt talent stelt de Onderwijsinspectie vast.⁵ De groeiende kansenongelijkheid in het onderwijs en het bemoeilijken van stapelen maken dat de capaciteiten uit onze kringen onbenut blijven.

De verbetering van de kwaliteit van voorscholen leidt tot resultaat en moet daarom krachtig worden voortgezet. Het ontstaan van onderwijsachterstanden in de eerste levensjaren kan verder worden teruggedrongen door ouderparticipatie te bevorderen. Ouders die willen dat hun kinderen tweetalig opgroeien, kunnen daarin beter worden begeleid.

Wil men bij migranten kinderen van laagopgeleide ouders onderbenutting voorkomen, dan is het een vereiste dat verwachtingen (van leerkrachten) en ambities (van ouders) worden bijgesteld. Wat de ouders betreft zou het besef van de betekenis van het gebruik van de Nederlandse taal moeten worden versterkt. Leerkrachten zouden de kwaliteiten van kinderen met een migratie-achtergrond beter moeten leren herkennen.

⁴ Toen hij staatssecretaris van SZW was is deze gedachte door de heer Rutte uitgewerkt. Zie TK 27 223 nr. 55.

⁵ De staat van het onderwijs 2015/16, Utrecht 2017, 5.

Belemmeringen om van het MBO naar het HBO door te stromen moeten zoveel mogelijk worden weggelaten. Wij bepleiten om actiever in te zetten op volwassenenonderwijs voor degenen die geen startkwalificatie hebben gehaald.

Voor migrantenleerlingen is het nog steeds moeilijk een kansrijke stage te vinden. Al tientallen jaren wordt allereerst erkend dat dit een onnodige, maar voor betrokkenen funeste bottleneck is. Het wordt tijd dat daar een oplossing voor wordt gevonden.

Het geheim van een geslaagde integratie is zo snel mogelijk beginnen met het leren van de Nederlandse taal. Om te voorkomen dat inburgeraars verdwalen in het woud van deels malafide aanbieders wordt de regierol van gemeenten bij de inburgering hersteld.

Desgewenst zijn wij van harte bereid om onze gezichtspunten in een gesprek nader toe te lichten.

Met de meeste hoogachting,
mede namens mijn collega Bouchaib Saadane (voorzitter SMN),

Sevil Ertürk
(voorzitter IOT)